

Τα καλύτερά μας χρόνια

1967 -1973

Από το Βιβλίο

«Εκ των υστέρων»

Επιμέλεια: Δημήτρης Παπαχρήστος

Εκδόσεις: Νέα Σύνορα-Α.Α. Λιβάνη. Αθήνα:
1993

Όταν τα ζούσαμε,
είχαμε βέβαια
την εντύπωση ότι
ήταν τα
χειρότερα. Τα
ατέλειωτα
αλυσοδεμένα,
όπως τα
νιώθαμε, χρόνια
της εφηβείας
μας.

Στην ασφυκτική
ατμόσφαιρα
της επαρχιακής
πόλης, μια
παρέα κορίτσια
αισθανόμασταν
στερημένες
από το οξυγόνο
της ζωής.

Εδώ, τον στρατιωτικό νόμο υποκαθιστούσε ο σχολικός. **«Η κυκλοφορία εις τας οδούς δια τας μαθητριάς απαγορεύεται πέραν της ογδόης νυκτερινής κατά τον χειμώνα και της ενάτης νυκτερινής κατά το θέρος»**, σύμφωνα με τον κανονισμό λειτουργίας του Α΄ Γυμνασίου Θηλέων Κρήτης

Και μέχρι αυτές τις ώρες, επιτρεπόταν μόνο με την προϋπόθεση ότι
ήμασταν
*«συνοδευόμενοι υπό του πατρός ή της μητρός ή αδελφού αυτών, και
ουχί άλλου συγγενούς»*

Απαγορευόταν, φυσικά, η ανάγνωση *«εξωσχολικών βιβλίων και εντύπων»*, πέρα από τα εγκεκριμένα από το υπουργείο Παιδείας.

και βέβαια η παρακολούθηση κινηματογραφικών και (πού να βρεθούν αυτά;) θεατρικών έργων, εκτός αν δινόταν ειδική άδεια από το σχολείο

Τέτοια είχε δοθεί, στα έξι χρόνια της πολιορκημένης γυμνασιακής μας ζωής, σε λιγότερα απ' όσα τα δάκτυλα των δυο χεριών, τα περισσότερα απ' αυτά αντικομμουνιστικές υπερπαραγωγές του Τζέιμς Πάρις

Αίσθηση αποκλεισμού

Νιώσαμε τη ζωή να περνάει δίπλα μας και να μας αφήνει απέξω. Ό,τι ωραίο, ό,τι μεγάλο, ό,τι ενδιαφέρον, γινόταν μακριά μας, έξω από τα σύνορα, που μετατρέπονταν όχι απλώς σε σιδηρούς, αλλά σε τεθωρακισμένο παραπέτασμα.

Και τα χρόνια αυτά, ή, αν θέλετε, η εφηβεία, έκλεισαν μ' εκείνους τους φοβερούς πέντε μήνες ανάκρισης στην απομόνωση της Γενικής Ασφάλειας Αθηνών

Στη διάρκειά τους, ο χρόνος είχε σταματήσει. Ζούσαμε με την προοπτική της στιγμής. Κάθε στιγμή που περνούσε, κερδισμένη. Την επόμενη, υπήρχε πάντα η πιθανότητα να τη χάσεις, και μαζί της - όπως φαινόταν τουλάχιστον τότε - να χάσεις τα πάντα, τον ίδιο σου τον εαυτό.

Χρόνια ληστεμένα από τη ζωή μας, από τη νιότη μας.

Έτσι πιστεύαμε τότε που τα ζούσαμε.

Τώρα, ξέρουμε καλύτερα...

Ήταν τα καλύτερά μας χρόνια!

Τόσο η μακρά περίοδος της άκαρπης, όπως τη βλέπαμε τότε, αναμονής. Που δεν ήταν παθητική. Γι' αυτό και κοιλοπονούσε, έστω αργά και βασανιστικά, έστω χωρίς να έχουμε οι ίδιες συνείδηση για τα αποτελέσματα. Γιατί, τελικά, δεν ήταν παρά περίοδος προετοιμασίας μας.

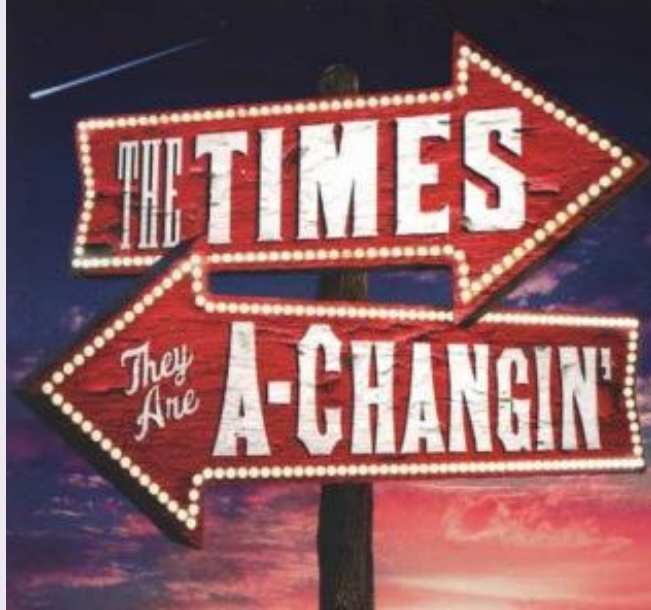
Όσο κι η περίοδος που, στο μέτρο των δυνατοτήτων μας, ήμασταν πια υποκείμενα δρούσαμε και διαμορφώναμε.

Μ' όλες τις απαγορεύσεις και παρά την αίσθηση που είχαμε οι ίδιες για τη ζωή μας, ποτέ δεν αποκοπήκαμε πραγματικά απ' ό,τι γεννιόταν. Ίσα ίσα, ο αποκλεισμός δημιούργησε τα κίνητρα για την υπέρβασή του...

Το Μάη δεν τον παρακολουθήσαμε μόνο από τις εκπομπές των ξένων ραδιοσταθμών. Τον διαβάσαμε και τον μελετήσαμε και από ξενόγλωσσα βιβλία που αγοράζαμε ταχυδρομικά από βιβλιοπωλεία της Αγγλίας και της Γαλλίας

Το κίνημα ενάντια στον πόλεμο του Βιετνάμ, την κουλτούρα που όλο νεανική αυθάδεια – αλλά και με βαθύτερες προθέσεις, που κάποιοι τις πλήρωσαν και με τη ζωή τους-απέρριπτε τις αξίες της καθεστηκυΐας τάξης, τη βιώναμε καθημερινά και μέσα από τα τραγούδια του Ντίλαν και της Μπαέζ.

Σ' ένα περιβάλλον που όλα φαίνονταν ακίνητα, στο βάθος ήμασταν πεισμένοι ότι

The times, they are a-changin

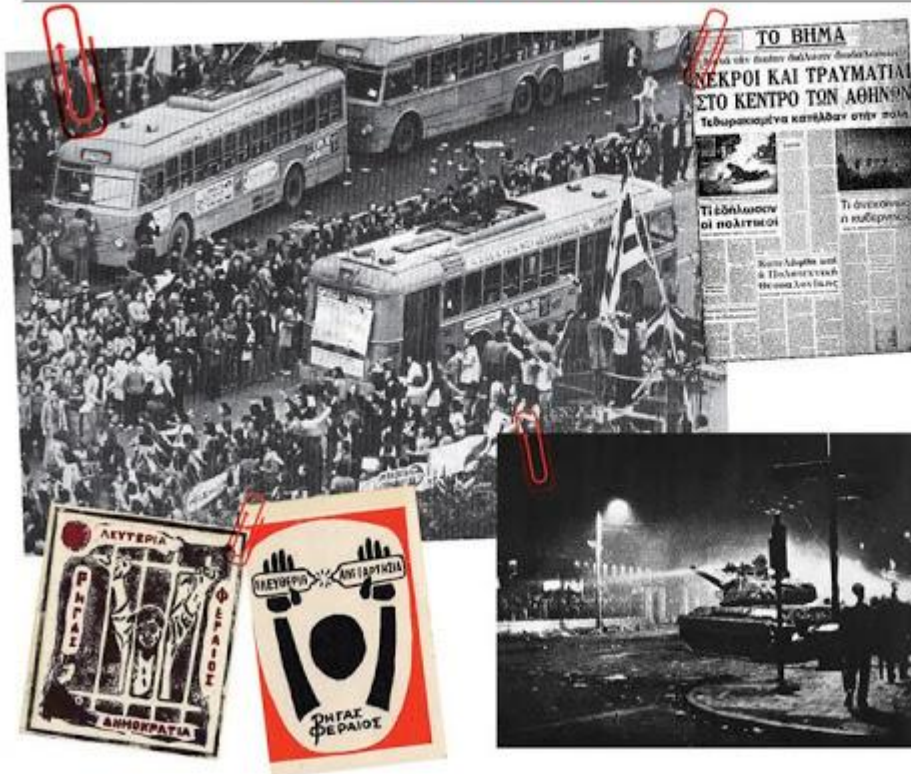
Και κινηματογράφο παρακολουθούσαμε
τακτικά, όσο επέτρεπαν οι ταινίες που
εισάγονταν. Σε πείσμα όχι μόνο των
σχολικών απαγορεύσεων, αλλά και του
μακαρίτη Δ. Τσεβά, ο οποίος, στο
διάστημα που χρημάτισε εισαγγελέας στο
Ηράκλειο, επιδιόταν στο σπορ των
αστυνομικών εφόδων στο σκοτάδι, στη
διάρκεια της προβολής, για τη σύλληψη
των όποιων απείθαρχων μαθητών (όλο
και κάποιοι θα' τανε) ανάμεσα στους
θεατές.

Δε θα ξεχάσω πόσο βασανιστική ήταν η παρακολούθηση του «Ξένοιαστου Καβαλάρη», ταινίας ανατρεπτικής για τα δεδομένα της εποχής. Καθισμένες κοντά στην έξοδο κινδύνου, με το ένα μάτι καρφωμένο στην οθόνη και το άλλο στην κουρτίνα της πλαγίας εισόδου, έτοιμες να χιμήξουμε έξω μόλις τη βλέπαμε να φουσκώνει ελαφρά. Όταν ξαναείδα, λίγα χρόνια αργότερα, την ταινία σε ήρεμες συνθήκες, ήταν σαν να παρακολουθούσα άλλο έργο.

ΜΟΡΦΕΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ ΣΤΗ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ

**Δευτέρα
22 Απριλίου,
19:00 μ.μ.**

Ομιλητές:

- Σεραφείμ Σεφεριάδης, επικ. καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης, Πάντειο Πανεπιστήμιο
- Αργύρης Υφαντόπουλος, ιστορικός, Εταιρεία Διάσωσης Ιστορικών Αρχείων
- Περικλής Κοροβέσης, συγγραφέας

Ανάδραση
Λέσχη
για τη Μόρφωση
και το Διάλογο

Σολωμού 13 (2ος όροφος), Εξάρχεια
anadrase@gmail.com
www.facebook.com/Anadrase

Τελικά, το χρώμα στη ζωή μας, περισσότερο από την καταπίεση, το έδινε η αντίσταση: αυτό ήταν που δε συνειδητοποιούσαμε τότε.

Αντίσταση χαμηλών τόνων κατά τη μακρά περίοδο της αναμονής-προετοιμασίας, που δεν την αντιλαμβανόμασταν καν ως τέτοια.

Στις πατριωτικές παρελάσεις που μας τραβούσαν, παρουσία των κ.κ. Νομάρχη, Διοικητή της Χωροφυλακής και άλλων επισήμων, απαντούσαμε με τη συμπεριφορά της ανυπακοής, πολύ μακριά από τα πρότυπα του «Καλού κοριτσιού». Στους δεκάρικούς από τα μεγάφωνα επιφανών συμπολιτών μας, που είχαν δει το φως της «εθνοσωτηρίου επανάστασεως»,

αντιπαρατάσσαμε το διαβρωτικό χιούμορ, την άρνηση του χειροκροτήματος, τον διαρκή υπόγειο σχολιασμό και κοροϊδία.

**Το διάγγελμα του Παπαδόπουλου για την
εκπαίδευση, δεν έμεινε παρά μια μέρα
τοιχοκολλημένο στους τοίχους των τάξεων:
αργά το απόγευμα, σπάσαμε ένα ένα όλα τα
κάδρα μες στο άδειο σχολειό...**

Κι όταν μας επισκέφθηκε ο Γεωργαλάς και ζήτησε ενώπιον του παρατεταγμένου σχολείου κάποια μαθήτρια να του αναπτύξει πώς έβλεπε τα πράγματα, δυσαρεστήθηκε τόσο από τα ελάχιστα που προλάβαμε να του πούμε, ώστε να γυρίσει το «διάλογο» από το περιεχόμενο στη μορφή, στη «μαλλιαρή», κατά τη γνώμη του, χρήση της δημοτικής που κάναμε για να μιλήσουμε.

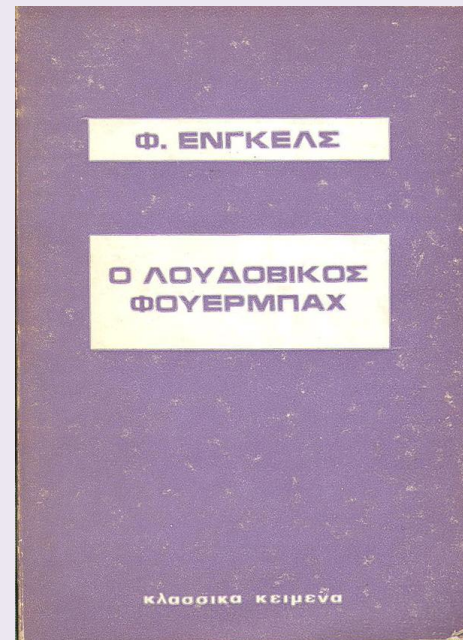
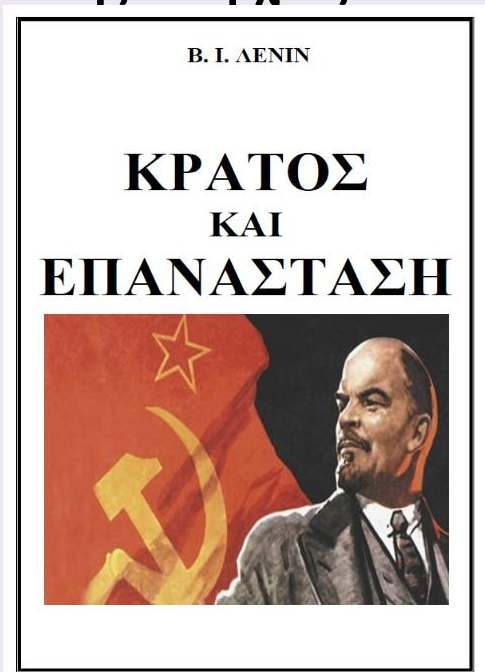

Το τραγούδι, συνήθως απαγορευμένος Θεοδωράκης, αλλά και τα καταφρονεμένα ρεμπέτικα, μαζί με κάποια ελάχιστα αντάρτικα, που λειτουργούσαν ως σύνθημα γνωριμίας, μετατρέπονταν σε μυστικιστική εμπειρία που μας γνώριζε με τις ρίζες μας αλλά και μ' ένα ριζικά διαφορετικό μέλλον

**Γράφαμε ποιήματα, στέλναμε διηγήματα,
που ορισμένα βραβεύονταν σε
πανελλήνιους διαγωνισμούς για νέους
συγγραφείς, γράφαμε και ανεβάζαμε, με
επιλεγμένο ακροατήριο τα δικά μας
θεατρικά έργα στο Ωδείο Ηρακλείου
μυστικά, τις Κυριακές που ήταν κλειστό,
χάρη στο κλειδί που μας είχε δώσει κρυφά
η σημερινή του διευθύντρια και μέχρι να
μας ανακαλύψει η τότε.**

Από το '70 και μετά, άρχισαν να ξεθάβονται και τα παλιά μαρξιστικά βιβλία από τις βιβλιοθήκες των πατεράδων μας. Δεν καταλαβαίναμε και πολλά πράγματα διαβάζοντας ανάκατα το «Κομμουνιστικό Μανιφέστο» και το Φόιερμπαχ» του παλιού «Θεμέλιου» με το «Κράτος κι επανάσταση» και την «Προδομένη επανάσταση» των « Νέων Στόχων» -τα πρώτα «νόμιμα» μαρξιστικά βιβλία που έφθασαν στα βιβλιοπωλεία της επαρχίας -

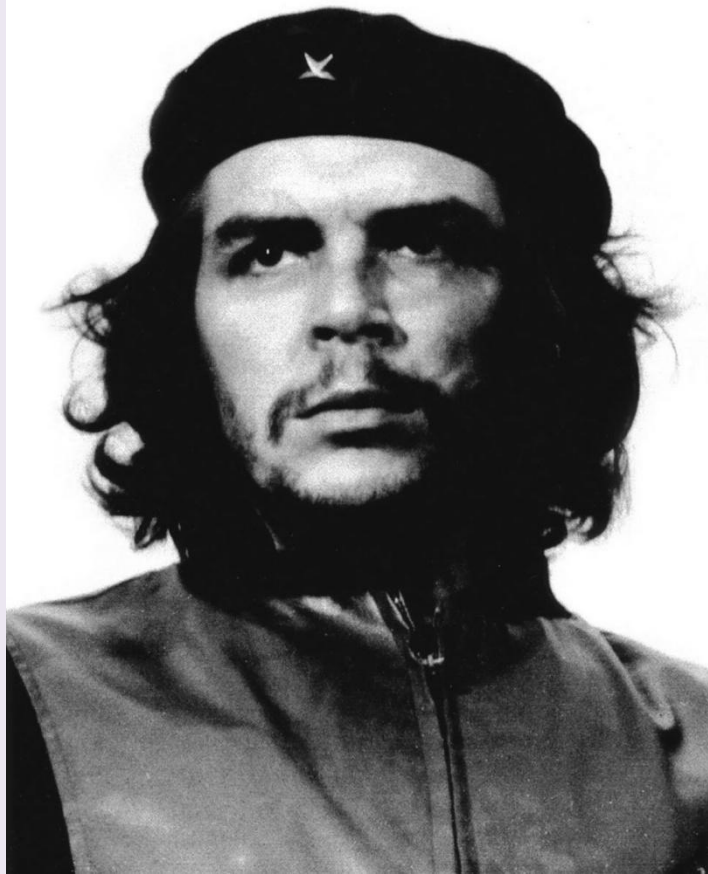

Ξέραμε μόνο ένα:
ότι έπρεπε να
παλέψουμε για μια
άλλη απ' αυτή που
βιώνουμε ζωή

Κι αυτός ο αγώνας δεν ήταν καινούργιος:
η απαρχή του χανόταν μες στους αιώνες.
Κι εμείς αναζητούσαμε τη θέση μας σ'
αυτόν, κόντρα στη λογική της ήσυχης
ζωής, του
βλέπε-και –μη-μιλάς,
 του
κάνε – το-χαζό-για – να –ζήσεις-καλά.

Κόντρα σε όλα...!

Και τη βρήκαμε, τελικά, τη θέση αυτή, τα τελευταία χρόνια της δικτατορίας. Τότε που το αυθόρμητο έσβησε μες στην πειθαρχία της παράνομης οργάνωσης, τότε που μάθαινες να παίρνεις πάνω σου και την ευθύνη γι' άλλους, πέρα από τον εαυτό σου

Τότε που ζήσαμε τη συλλογική
αντίσταση, έξω πια από τα
σύνορα της παρέας, στις
σκάλες της Νομικής και στο
προαύλιο του Πολυτεχνείου,
στις υπόγειες γιάφκες μας και
στους δρόμους της Αθήνας

**Κι ακόμα και στην απομόνωση,
στην Ασφάλεια, τότε που λεπτό
το λεπτό παιζόταν το τραχύ
παιχνίδι της ανθρώπινης
αντοχής, δε σ' εγκατέλειπε η
συναίσθηση ότι, αντίθετα με
την ιδέα που εκείνοι αλλά κι η
αντικειμενική σου κατάσταση
ακούραστα προσπαθούσαν να
σου υποβάλουν...
και τώρα ακόμα ήσουν
υποκείμενο κι όχι δέκτης
παθητικός και ευμετάβλητος,
όχι έρμαιο στα χέρια τους:**

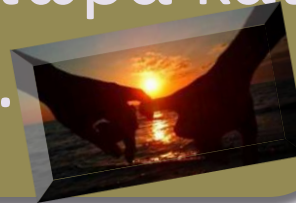
τη ζωή σου τη
ρυθμίζεις και τώρα, κι
ίσως πιο πολύ ακόμα
τώρα, εσύ κι όχι αυτοί.
Στιγμές που η απλή
ανθρώπινη
αξιοπρέπεια μετράει
πρακτικά ως κίνητρο
πιο πολύ από το όραμα
του κόσμου που
αγωνίζεσαι να υπάρξει.

Παιδιά ακόμα, στα πρώτα χρόνια της δικτατορίας, ορκιζόμασταν με όρκους μυστικούς, σμίγοντας το αίμα μας, όπως είχαμε διαβάσει στα μυθιστορήματα περιπέτειας ότι γινόταν σε καιρούς αλλοτινούς, ότι θα μείνουμε ικανοποιημένες μόνο κάνοντας δική μας όλη την καινούρια ζωή, αλλιώς δε θέλαμε τίποτα

Ακόμα κι αν όλα
χαθούν,
Ακόμα κι αν γίνουν
συντρίμμια,
Μαζί τους θα' μαι κι
εγώ,
Μαζί τους και τώρα και
πάντα.

Και τώρα;

Παραβιάζοντας
τους παιδικούς
μας όρκους,
δε χαθήκαμε
μαζί με τα
συντρίμμια...

Εμείς, που δεν είμαστε πια
παιδιά
κι έχουμε παιδιά δικά μας,
συνεχίζουμε
με άλλο τρόπο τη ζωή μας.

.....

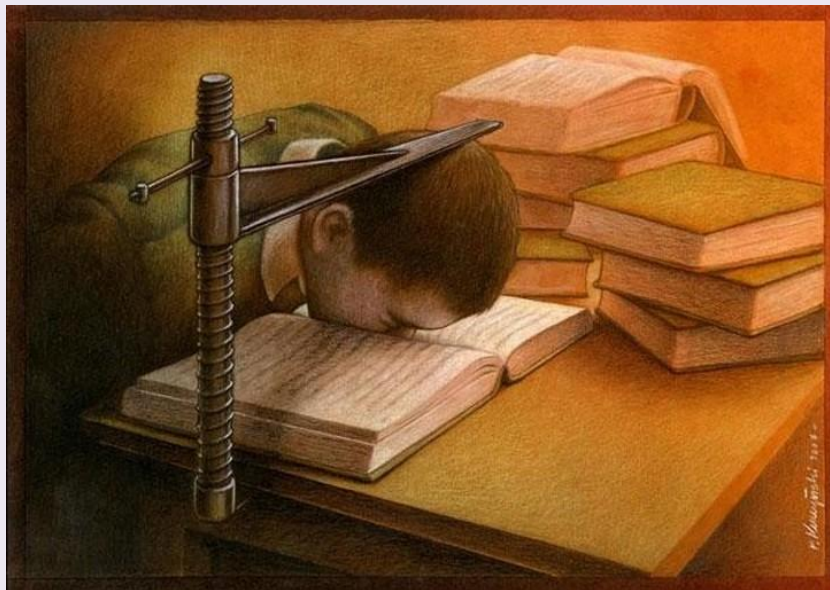
Με το νόημα της
μετέωρο, με τα οράματα
ασαφή, με τις
βεβαιότητες του χθες
ν' ανήκουν οριστικά στο
παρελθόν...

**Φυλακισμένοι στην
πιεστική
πραγματικότητα των
καθημερινών αναγκών,
στην πάλη για την
επιβίωση,**

**με την ποίηση, τη
λογοτεχνία, την τέχνη:
διαφυγές - που
ωστόσο δεν μπορούν ν'
απαντήσουν από μόνες
τους στις ερωτήσεις που
χρειάζονται επίσης
καινούρια διατύπωση.**

Θολή η συνείδηση της θέσης μας:
αν κάποια στιγμή ενώνουμε τη
φωνή μας μ' αυτή του Διονύση και
του Λαυρέντη και μερικών
χιλιάδων πιτσιρικάδων στο
Λυκαβηττό

*«κουφάλες, δεν ξοφλήσαμε
ακόμα!»*

δεν παύουμε μέσα μας...

να υποκαθιστούμε
το θαυμαστικό
με το ερωτηματικό...

Κοιτώντας όλη τη ζωή μας,

;

δεν μπορούμε πια να τρέφουμε
την παλιά ψευδαίσθηση

ότι εκείνα τα χρόνια
μας διαμόρφωσαν σε ό, τι
είμαστε σήμερα...

17/11/2014

Γιατί, αλήθεια, τι είμαστε σήμερα;

Κείνα τα χρόνια ήταν τελικά τα πιο σημαντικά γι'
αυτά τα ίδια.

Τα χρόνια που νιώθαμε ζωντανοί,

όχι γιατί απλά είμασταν νέοι αλλά επειδή η ζωή μας,
όχι στη σφαίρα των αυταπατών,
αλλά ουσιαστικά, πραγματικά και πρακτικά,
είχε περιεχόμενο κι αξία.

Ήταν τα καλύτερά μας χρόνια!!

Νάντια Βαλαβάνη

**ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ 1973
ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ 2014**

41 χρόνια
μετά
ο

αγώνας
συνεχίζεται

ΠΗΓΕΣ ΕΙΚΟΝΩΝ 1 (μέσω google)

- <http://mwsaiko.blogspot.gr/2012/07/1.html>
- <http://www.madeincretta.gr/el/article>
- <http://pekp.gr/?p=28090>

<https://invisiblelighthouse.wordpress.com/category/>

<http://www.sansimera.gr/>

http://www.oldalexandroupoli.gr/2011_03_06_archive.html

<http://tvxs.gr/news/kosmos/basanismos-i-makroxronia-apomonosi-symfona-me-ton-oie>

<http://sentefi.wordpress.com/2014/06/24/%CF%84%CF%81%CE%B9%CF%84%CE%B7-246-%CE%B1%CF%85%CF%84%CE%B9%CE%B1-14/>

http://proschomen.blogspot.gr/2014/09/blog-post_16.html

gr.dreamstime.com

<http://paradoxical-paragraphs.gr/%CE%BC%CE%AC%CE%B7%CF%82-%CF%84%CE%BF%CF%85-68/>

http://antigeitonies.blogspot.gr/2010/10/blog-post_2914.html

http://antigeitonies.blogspot.gr/2014/11/blog-post_62.html

<http://amylansky.com/wordpress/?p=490>

<http://www.semiramismusic.gr/catalog/product/view/id/7173/s/1/category/55/>

<http://www.in2life.gr/culture/book/article/192588/apagorevmena-vivlia-syggrafeis-sthn-mavrh-lista.html>

<http://z-movieland.blogspot.gr/2008/02/jeux-interdits.html>

www.kesan.gr

<http://www.livemovies.gr/movies/agnostos-stratiotis>

http://localathens.blogspot.gr/2011_02_01_archive.html

youtube

http://freedomgreece.blogspot.gr/2013/08/blog-post_20.html

http://tofonikokouneli.blogspot.gr/2013/05/blog-post_26.html

<http://mousikaxnaria.blogspot.gr/2014/02/blog-post.html>

<http://www.kar.org.gr/2013/>

<http://www.orizontesbooks.gr/catalog/index.php?cPath=45>

<http://ergatikosagwnas.gr/EA/index.php/component/content/article/43-2012-02-04-19-13-28/716-2013-03-04-15-03-08>

http://retsasbooks.gr/index.php?instance=books&page=12&filter=price_desc&id=73

http://sibilla-gr-sibilla.blogspot.gr/2013/04/21_2304.html

<http://www.greenmood.gr>

http://proskynitis.blogspot.gr/2012/06/blog-post_1385.html

<https://invisiblelighthouse.wordpress.com/category/>

17/11/2014

ΠΗΓΕΣ ΕΙΚΟΝΩΝ 2 (μέσω google)

<http://klearxos.pblogs.gr/>

http://antilogies.blogspot.gr/2013_10_01_archive.html

<http://www.bookbar.gr/i-istoria-tis-motocycletas-enas-tomos-me-1000-modela/soft-drinks>

http://redflyplanet.blogspot.com/2011/11/blog-post_230.html

http://homouniversalisgr.blogspot.gr/2013/03/blog-post_5977.html

<http://www.hellinon.net/NeesSelides/PeriOrkou.htm>

<http://sarantamilakokkina.wordpress.com/2011/05/18/mousikes/>

<https://xeimwniatikhliakada.wordpress.com/tag/%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CE%B9%CE%BE%CE%B7/>

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLBC4D1BEAEF09D959>

<http://www.allnewz.gr/tau941chinuepsilonsigmaf/29>

http://oneiropagida2012.blogspot.gr/2013/09/blog-post_9.html

http://www.studio52.gr/info_gr.asp?infoID=000004b9

http://snobbers.blogspot.gr/2012_12_01_archive.html

http://oneirodrama12.blogspot.gr/2013/11/blog-post_3999.html

<http://indigoblue.gr/erik-johansson-enas-kallitechnis-magos-tis-optikis/>

Δημιουργία Παρουσίασης: Σοφία Σμυρνή
2^ο Γυμνάσιο Ξυλοκάστρου